

Uppsats- och forskningsskissbedömning

Riktlinjer fastställda av handledarkollegiet 2011-11-29

Bedömningskriterier för vetenskapliga arbeten är inte enkelt att ta fram, och än svårare blir det för forskningsskisser och liknande förslag till vad som ska utforskas. Skälen till det är flera, men inte minst handlar det om att det goda professionella arbetet som regel innebär en kombination av kreativitet och noggrannhet (empiriskt och logiskt) – disciplinerad kreativitet. Var den optimala balanspunkten ligger, låter sig inte heller fastställas en gång för alla. Först när man gjort en bedömning kriterium för kriterium låter sig en rimlig – grundad – helhetsbedömning göras. En sådan bedömning garanterar dessutom en viss öppenhet i bedömningen, vilket är av betydelse för rättssäkerheten i jämförelsen av de sökande och därmed för antagningen.

Nedan presenteras kriterierna för bedömning av uppsatser (och andra skrivna arbeten) och skisser över tänkt forskning. Bedömningsskalan som används är 1-5.

Uppsatsernas kvalitet

1. *Förankring i tidigare forskning.* – Utan att förhålla sig till aktuell sociologisk forskning och pågående ämnesmässiga debatter blir företaget lätt diletterantiskt.
2. *Sociologisk relevans.* – Kriteriet anknyter till det första eftersom den sociologiska relevansen gäller problemställningen, men dess kvalitet kommer framförallt till uttryck i problemformulering och syfte. Ju kreativare, desto bättre problemställning.
3. *Metodologisk skicklighet.* – I praktiken handlar detta om att reflektera över främst två saker. Dels gäller det en redig presentation av hur undersökningen lagts upp samt hur den genomförts: metod- och materialval samt analysstrategi hör hit, men var och en av dessa punkter kan, beroende på uppgiften, behöva diskuteras i flera delpunkter. Dels gäller det att kunna förmedla något av hur analysen mer konkret bedrivits (att redovisa "allt" är ogörligt och tillika oprofessionellt), gärna i några väl valda nedslag.
4. *Analytiskt djup och kreativitet.* – Vad analytiskt djup mer konkret handlar om låter sig inte bestämmas i förväg: det är en kvalitet som är beroende av hur undersökningen i fråga bedrivits. Det handlar till exempel om att inte beskriva resultat ett efter ett utan snarare om att blotta flera varv av analyserna, eller om en stark integration av teori och empiri (begrepp och observation) som låter nya insikter, kanske nya begrepp till och med, framträda. Analytiskt djup visar på kreativitetens roll också i analysfasen.
5. *Uppfyllt syfte och slutsatsernas rimlighet.* – I och för sig är detta kvalitetskrav självklart, men ytterst handlar det om en sorts konsistens hos hela arbetet, att det hänger ihop. Uppfyllt syfte handlar naturligtvis inte om att hypoteserna bekräftats, utan bara om att ett svar på frågorna framkommit.

Utöver dessa fem kriterier kan läggas att *klarhet* i framställningen är ett klart plus. För alla punkterna gäller vidare att forskningens modus är *argumenterande*.

När den sökande åberopar flera arbeten, bör progression beaktas i bedömningen. Progressionen kan handla om fördjupning såväl som breddning av kunskapsintresset.

Forskningsplanens kvalitet

1. *Problemet.* – Problem kan ställas på flera sätt. Anknytning till aktuell sociologisk forskning säkrar problemets relevans. I problemformuleringen finns samtidigt möjligheter att vara kreativ.
2. *Genomförbarhet.* – Genomförbarhet går hand i hand med en god metodologi. Det handlar alltså om val av metod, material såväl som om val av analysstrategi. Men det handlar också om tid.
3. *Sociologisk relevans.* – Här finns ingen anledning att upprepa vad som redan har framförts.
4. *Språk.* – Spåkbehärskning – eller klarhet i framställningen – är ett viktigt kvalitetskrav: undersökningen ska inte bara göras, den ska sammanfattas också.

Den sökandes förmåga att genomföra forskarutbildningen är också viktig att ta hänsyn till, varför det nog vore bra med en intervju i samband med antagningen: åtminstone går det att se om den sökande har rimliga förväntningar på vad utbildningen handlar om (hur den bedrivs, vad som krävs, men också vad den leder till).

Institutionens handledningskapacitet sätter en gräns för vilka som kan antas – i vissa fall kan detta bli en viktig fråga att få klargjord i intervjun.

Om utländska sökandes examinationsarbeten saknar vissa kvaliteter, men dessa kan anses genrebundna, bör särskild vikt fästas vid forskningsskissen.